

Lidové noviny, 21. 9. 2011

Církev jako otloukánek?

Je to už dvacet let stejná hra. Je zřejmé, že církevní zákony z dob komunismu nevyhovují a že je třeba nově upravit postavení církví, jejich financování a jejich majetková práva k nemovitostem, které doposud užívá stát nebo obce. Výnos z těchto nemovitostí (zvláště polí a lesů) užívaly církve v předkomunistické minulosti na opravy svých budov, na platy duchovních a na krytí dalších výdajů. To vše teď financují církve jednak z dobrovolných darů svých členů, jednak z prostředků, které jim přiděluje státní rozpočet.

Jednání dosavadních vlád s představiteli církví vedla k rozumnému návrhu vrátit církvím část odňatých nemovitostí a zbytek postupně kompenzovat finančně v průběhu příštích desíletí. Souhrnně se to nazývá církevní restituce a musí je schválit parlament.

Česká veřejnost není, jak známo, církvím dvakrát nakloněna a její velká část je takřka alergická na myšlenku, že by se církvím vůbec měly „dávat nějaké peníze“. Čím blíže jsme k volbám, tím méně jsou restituce populární mezi poslanci a senátory, tím více výhrad proti nim mají populističtí sběrači laciných politických bodů. Ať se návrh restitučního zákona dohodne v podrobnostech jak chce, vždycky nakonec „je to moc peněz ... a proč vůbec dávat flandřákům nějaké peníze, když Kristus kázal chudobu!“

Věčkařům, páté koloně Nečasovy vlády, nutno přiznat, že tu starou hru zpestřili: „Silnice mají přednost, církvím až jestli něco zbude ... a vůbec, kde vlastně chce vláda na ty restituce vzít?“

Pro církve je zvlášť ponižující, že vždycky trpělivě jednají v nějaké komisi, něco se dohodne – a pak jsou to ony, kdo „má požadavky“ – samozřejmě vždycky „přehnané“. Opravdu musí církve hrát tuhle trapnou roli věčného otloukánka?

Už léta* se rýsuje alternativa, patrně jediná bez ztráty tváře: Přestat se státem o restitucích jednat, požádat příslušné soudy o vydání všech jednotlivých nemovitostí, na které si církev činí nárok – a necht' se děje vůle Páně. Soudy by musely v zákonných lhůtách reagovat, ty soudní spory by postupovaly od instance k instanci, až do Štrasburku.

Všechno ostatní lze nechat na státu. Ten už má dost informací o tom, co církev potřebují, a dá jim nakonec tolik, kolik mu bude jednak velet, jednak dovolovat veřejné mínění, hlavně voliči těch stran, které budou právě ve vládě. (To platí i o mzdách duchovních.) Budou-li úředníci potřebovat další informace, mohou si je od církví vyžádat, ale to je něco docela jiného, než s nimi „jednat“ a „dohodnout se“ na něčem, co pak stejně nebude platit.

Neznamená to, že by církev měly rezignovat na veřejné peníze. Stejně jako kterákoli jiná nestátní organizace se mohou ucházet o granty a dotace na nejrůznější akce, které jsou podle jejich názoru prokazatelně veřejně prospěšné. (To se ostatně už děje a v církvích lze najít i pravé mistry fundraisingu.) Pokud jde o památkově cenné církevní budovy, stát bude jejich vlastníky podporovat stejně jako

* Říčan: Církev měly z komise vycouvat již dávno – MFD 4. 2. 1999

vlastníky jiných památkově cenných budov. Je i mnoho budov, které duchovní život spíše dusí, než podporují, ty necht' vezme čas.

Je třeba vzít na vědomí, že žijeme, jak napsal Petr Příhoda, ve „zpoohanštělé české kotlině.“ To však neznamená, že by církve musely svůj mediální obraz a tím i své postavení ve společnosti ještě zhoršovat dalším ponižujícím jednáním, kterým nelze ničeho dosáhnout.

Pavel Říčan,
psycholog, laický kazatel ČCE

STEM 28. 12. 2011:

69 % Čechů je proti vracení majetku církvím.

Církvě měly z komise vycouvat již dávno

Jsem opravdu rád, že církve odmítly sednout si s komunistou za jeden stůl v Dostálově komisi. Měly však vycouvat už dávno, byla to od počátku past.

K čemu vůbec komise? Ministr má se svými úředníky připravit návrh zákona o vztahu mezi státem a církvemi. Kdyby se o tom chtěl radit s představiteli církví, dohodl by se s nimi v tichosti o tom, jak porady zorganizovat. Místo toho záležitost zmedializoval a vyprovokoval církve k veřejnému handrkování o to, kdo v komisi má být a kdo ne. Ve veřejnosti tak vznikl dojem, že půjde o jednání mezi státem a církvemi a že snad církve dosáhnou nějaké výhody, bude-li komise složena podle jejich přání.

Žijeme, jak říká Petr Příhoda, ve zpoohanštělé kotlině. Dostál se vyšvihl na žebříčku popularity na třetí místo mezi politiky poté, co naznačil, že ten výprask, který jako kluk dostal od katechety, těm flandákům tedy rozhodně nedaruje. A teď jde o to - tak chápe věc většina národa -, kolik církve dostanou z peněz daňových poplatníků. Každým veřejným jakoby vyjednáváním (protože o skutečné vyjednávání nepůjde) budou za těchto okolností ztrácet prestiž a důvěru. Zvláště pokud zase začnou argumentovat vlastní důležitostmi pro mravní úroveň národa. Ne že by v tom neměly pravdu, ale to přece musí říkat jiní!

PAVEL ŘÍČAN

Autor, psycholog, je laickým kazatelem ČCE

